

Nr 572

Av herr **Anderberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i övergångsbestämmelserna till lagen den 3 juni 1955 (nr 314) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 169 föreslås ett tillägg till övergångsbestämmelserna till 1955 års lag om allmänna vatten- och avloppsanläggningar, vilket tillägg syftar till att undanröja de olägenheter, som uppstått i fråga om vissa municipalsamhällens befattning med vatten- och avloppsfrågor. Det föreslagna tillägget innebär, att den ny va-lagstiftningen intill den 1 april 1957 icke skall utgöra hinder för kommun eller municipalsamhälle att vidtaga sådan åtgärd för ordnande av vattenförsörjning och avlopp, som enligt äldre rätt skulle ha ankommit på kommunen eller samhället. I den inom justitiedepartementet upprättade promemoria, som legat till grund för den föreliggande propositionen och som varit föremål för viss remissbehandling, hade föreslagits en övergångstid intill den 1 juli 1958.

Mot den i lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar uppdragna kompetensregeln, som innebär att municipalsamhälle, varest byggnadslagens bestämmelser för stad äger tillämpning, i princip skall vara huvudman för va-anläggningarna inom samhället, torde i och för sig icke kunna göras någon erinran. Bestämmelsen är — såsom av föredragande departementschefens uttalande framgår — ett uttryck för neutralitet till frågan om municipalinstitutets fortbestånd. Oberoende av den i va-lagen uppdragna kompetensgränsen mellan municipalsamhälle och dettas moderkommun förekommer, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit i sitt yttrande över departementspromemorian, i stigande omfattning att kommunerna lämnar bidrag eller helt svarar för kostnaderna för va-anläggningar inom municipalsamhälle. Detta är i många fall ett led i municipalsamhällenas successiva upplösning: ett municipalsamhälle vill ofta icke ta initiativet till upplösning förrän moderkommunen på olika sätt dokumenterat sin vilja att ta sig an de municipala angelägenheterna.

Municipalsamhällena är under relativt snabb avveckling. Hittills torde förordnande om municipalsamhälles upplösning ha lämnats endast i sådana fall, där municipalsamhället och vederbörande kommun varit överens därom. Antalet municipalsamhällen har under den senaste tioårsperioden minskat med ett hundratal och uppgick den 1 januari 1956 till 138.

I ett 30-tal av dessa municipalsamhällen är byggnadslagens stadsbestämmelser icke gällande. Då huvudsyftet med municipalbildningen i en hel del av dessa fall varit att få ordnade va-förhållanden har det enligt tidigare rätt varit tillräckligt att få hälsovårdsstadgans bestämmelser för stad tillämpliga. — I några fall under senare år har man för municipalsamhällen fått hälsovårdsstadgans stadsbestämmelser avlysta för att göra det formellt möjligt för moderkommunen att svara för vatten och avlopp.

Ett modernt vatten- och avloppsledningsföretag är såväl för ett municipalsamhälle som dettas moderkommun en stor fråga, vars projektering och etappvisa genomförande tar åtskillig tid i anspråk. Ett tvärt byte av huvudmannaskap måste här leda till förvecklingar. I vissa fall torde tvångsvisa avvecklingar av municipalsamhällen bli erforderliga, om övergångstiden blir för kort. Va-lagstiftningen har ju emellertid som tidigare framhållits velat ställa sig neutral till frågan om municipalsamhällenas fortbestånd. Den pågående frivilliga avvecklingen av municipalsamhällen bör också, åtminstone tills vidare, få ha sin gilla gång. Det blir nödvändigt att under en rimlig övergångstid i praktiken tolerera en tämligen suddig kompetensfördelning mellan municipalsamhällena och respektive moderkommuner.

Den i Kungl. Maj:ts förevarande proposition föreslagna övergångstiden framstår som alldeles för kort. Med hänsyn till ärendenas art har övergångssvårigheterna säkerligen ännu inte kommit till synes i sådana fall där med hänsyn till omfattningen av stadsstadgornas tillämpning besvärigheter är att förvänta. Det är också betecknande att de statliga organ, som har att taga befattning med va-frågorna, i sina remissyttranden velat gå vida längre än departementspromemorian. Ur allmänna synpunkter kan icke möta några betänkligheter att sätta övergångstiden längre än vad som föreslagits i propositionen och t.o.m. längre än vad ifrågasattes i departementspromemorian.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 169 måtte besluta att den ifrågavarande övergångstiden skall gälla till den 1 juli 1959.

Stockholm den 18 april 1956

Rud. Anderberg

Carl Eskilsson

Olof Pålsson

Gust. Sundelin